

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060106

DOM
2014-10-29
Stockholm

Mål nr
M 7858-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-07-25 i mål nr M 3209-12, se bilaga A

KLAGANDE

Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

MOTPART

Perstorp Specialty Chemicals Aktiebolag, 556247-6290
284 80 Perstorp

Ombud: S Åg W-S

SAKEN

Tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till utökad produktion av produktgruppen Iodosorb samt produkterna Zipzoc och Ametop vid bolagets anläggning i Perstorps kommun, Skåne län

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark och miljööverdomstolen skjuter upp frågan om vilka villkor som ska gälla beträffande utsläpp av verksamhetsspecifika substanser till det avloppsvatten som avleds till det för Perstorps industripark gemensamma avloppsreningsverket. Bolaget ska utreda om sådana substanser som identifieras i utsläppet från avloppsreningsverket eller i recipienten genom den utredning som föreskrivits i mark- och miljödomstolens dom den 25 juli 2013 i mål M 1222-12 kan härröra från produktionen av Iodosorb, Zipzoc och Ametop, och vilka åtgärder som i så fall kan vidtas för att minska utsläppet. Utredningen ska tillsammans med förslag till villkor redovisas till mark- och miljödomstolen senast den 30 september 2015.

2. Mark- och miljööverdomstolen avslår övriga yrkanden.

Dok.Id 1166824

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) har som talan slutligt bestämts yrkat att målet ska återförvisas för ny prövning till mark- och miljödomstolen såvitt avser villkor nr 3, varvid villkor för utsläpp till vatten via Perstorps industriparks gemensamma avloppsreningsverk ska fastställas, alternativt att frågan om villkor för utsläpp till vatten skjuts upp under en prøvotid.

Länsstyrelsen har vidare yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra det tillstånd som meddelats av mark- och miljödomstolen på följande sätt.

Villkor 4 ska ändras genom att följande stycken läggs till.

”De kemiska ämnen, enskilda eller i kemiska produkter, som hanteras i verksamheten och som utgör prioriterade ämnen enligt ramdirektivet för vatten (PFÄ) eller har sådana egenskaper att de faller inom kriterierna för särskilt förorenande ämnen enligt Naturvårdsverkets rapport 5799 med förslag till gränsvärden för särskilt förorenande ämnen (SFÄ) ska ersättas med ämnen som är dokumenterat mindre farliga senast den 31 december 2018. Villkoret gäller med undantag för ämnen som 1) uppkommer till följd av korrosion i ledningsnätet, 2) slitage i utrustning, zinkoxid i befintlig läkemedelsprodukt samt 3) för Bronopol som biocid i kyltorn.

De kemiska ämnen, enskilda eller i kemiska produkter, som hanteras i verksamheten och som avleds via avloppsreningsverket, och som finns upptagna på Echas kandidatlista, ska ersättas med ämnen som är dokumenterat mindre farliga. Villkoret gäller med undantag för ämnen som omfattas av bolagets tillstånd enligt REACH. När det gäller labbkemikalier ska hanteringen ske i slutna system och avloppsvattnet ska hanteras som farligt avfall.

Bolagets nuvarande användning och tillkommande användning (mängder) samt skyddsåtgärder för minskade utsläpp till vattenmiljön av prioriterat farliga ämnen (PFÄ), särskilt farliga ämnen (SFÄ), kandidatämnen samt utfasningsämnen enligt

PRIO databasen, ska redovisas i bolagets årliga miljörapport. Bolaget ska inom den beslutade prövotiden i mål M 7843-13, senast den 30 juni 2016, redovisa eventuella tekniska, miljömässiga eller ekonomiska omständigheter till tillsynsmyndigheten som motiverar anstånd med riskminskningsåtgärder enligt detta villkor. Därefter ska motsvarande redovisning ske årligen i den mån bolaget bedömer att vidare anstånd kan behövas.”

Villkoret ska förenas med en möjlighet för tillsynsmyndigheten att fastställa ytterligare villkor om utfasning/riskminskning av kemikalier.

Perstorp Specialty Chemicals Aktiebolag (bolaget) har motsatt sig länsstyrelsens yrkande om återförvisning och ändring av villkoren 3 och 4.

UTVECKLING AV TALAN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen

Villkor 3

De verksamheter som betjänas av avloppsreningsverket bör ges egna villkor om utsläpp till vatten. Det bör av villkoren framgå vilka åtgärder för utsläppminskning som ska vidtas redan vid den verksamhet där avloppsvattnet uppstår. Det är inte en rimlig ordning att enbart förlita sig på bolagets interna arbete och samarbetet mellan avloppsreningsverket och dess kunder för att reglera industriparkens utsläpp till vatten.

Villkor 4

Avloppsreningsverket är optimerat för att rena utsläpp från formalinproduktion och kapaciteten för att ta hand om metaller och organiska miljögifter är begränsad. Enligt länsstyrelsens uppfattning ska den sammantagna belastningssituationen i recipienten ligga till grund för bedömningar av utsläppsvillkor och villkor om utfasning av kemiska ämnen. Recipienten har belastats under mycket lång tid vilket har minskat dess toleransnivå och förekomst av vissa skadliga ämnen kan ha stor påverkan även i mycket små mängder. Trots att bolaget nu bedriver ett gott miljöarbete har historiska utsläpp från industriparken bidragit till recipientens dåliga status idag. I övrigt är

villkoret tillräckligt preciserat och ligger inom ramen för vad miljöbalken och andra författningar medger. Det är inte i konflikt med REACH eller andra EU-rättsliga regelverk och begränsar inte vilka kemiska produkter eller varor som sätts ut på marknaden. Vid utformningen av villkoret har länsstyrelsen gjort en avvägning av vad som är tekniskt rimligt, ekonomiskt möjligt och miljömässigt motiverat. Genom öppningen mot dialog med tillsynsmyndigheten har länsstyrelsen gjort det möjligt att uppnå rimliga skälighetsbedömningar för ämnen som är nödvändiga för bolagets verksamhet. Villkoret kommer att bidra till att nationella och internationella miljömål uppnås.

Bolaget

Villkor 3

Separata villkor för utsläpp till vatten från anläggningen behöver inte föreskrivas. Villkor som begränsar utsläppet för enskilda produktionsenheter riskerar att orsaka felaktiga prioriteringar mellan olika verksamheter och anläggningar när det uppkommer behov av åtgärder. De medför heller ingen miljömässig vinst. Bolagets utsläpp uppgår till endast 1,5 procent av de totala utsläppen av TOC till avloppsreningsverket och 0,9 procent av det totala flödet. Bolaget har väl fungerande rutiner och kontroller för att se till att utsläppen minimeras och uppfyller de krav på rening som framgår av gällande BAT-dokument. Exempelvis har utsläppen av tetracain minskats genom sköljning och uppsamling för separat destruktion vilket lett till att halten i recipienten minskat från 11 till 4 µg/l. Mark- och miljödomstolen har redan tagit ställning till om det behövs separata villkor för dessa anläggningar och kommit fram till att detta inte krävs.

Villkor 4

Även om villkoret anger att anstånd kan sökas kommer bolagets kunder inte ha tid vänta på ett sådant. Det därför finns en stor risk för att bolaget kommer att tappa kunder och verksamheten kommer inte att kunna bedrivas på ett konkurrenskraftigt sätt. Det är orimligt att föreskriva villkor som innebär att tillståndsgivna verksamheter inte kan bedrivas och olämpligt att tillsynsmyndigheten ska besluta om anstånd. Villkoret är inte i enlighet med praxis och inte så preciserat att det kommer att vara

möjligt att tillämpa för verksamhetsutövaren och tillsynsmyndigheten. Det är inte heller miljömässigt motiverat eller rimligt enligt den avvägning som framgår av 2 kap. miljöbalken. De olika ämnen som släpps ut från bolaget via avloppsreningsverket innebär såväl var för sig som tillsammans liten risk för miljön efter den rening som förekommer. Villkoret saknar koppling till bolagets verksamhet, där det dessutom redan bedrivs ett framgångsrikt miljöarbete. Vidare reglerar villkoret områden som redan täcks av gällande svensk lagstiftning och EU-rätt.

Söderåsens miljöförbund har uppgett följande. Enligt förbundets uppfattning ska utsläpp av kemikalier till vatten generellt sett begränsas vid källan. Villkor för detta bör anpassas för varje verksamhets utsläpp där det finns faktiska och ekonomiska möjligheter att vidta åtgärder.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har hållit huvudförhandling och syn i målet.

EU:s Reference Document on Best Available Techniques for the Manufacture of Organic Fine Chemicals (augusti 2006) har ingått i underlaget för Mark- och miljööverdomstolens bedömningar i målet.

Mark- och miljööverdomstolen meddelar denna dag även dom i två andra mål som gäller bolagets anläggningar i Perstorp, nämligen i mål nr M 7843-13 som gäller bolagets avloppsreningsverk och i mål nr M 7860-13 som gäller verksamheten vid formalinfabrikerna.

Villkor 3

Mark- och miljödomstolen har i det överklagade villkoret föreskrivit att vattnet från den tillståndsgivna verksamheten ska överledas till det för Perstorps industripark gemensamma avloppsreningsverket och att förbehandling ska ske i den omfattning som behövs för att utsläppsvillkoren för reningsverket ska klaras. Länsstyrelsens yrkande innebär att det ska föreskrivas särskilda villkor för utsläppet av

verksamhetsspecifika substanser till vatten från den nu tillståndsgivna verksamheten vid Perstorp Pharmas fabrik för tillverkning av Iodosorb, Zipzoc och Ametop. Bolaget har bestritt yrkandet.

I det mål som gäller tillstånd till det gemensamma avloppsreningsverket har mark- och miljödomstolen skjutit upp avgörandet av vilka villkor som ska gälla beträffande bland annat vissa verksamhetsspecifika substanser i utsläppet till vatten. Bolaget har ålagts att under en provotid genomföra vissa provtagningar och analyser samt utreda det behandlade avloppsvattnets toxicitet. Mark- och miljödomstolens dom har inte överklagats i denna del.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att bolaget valt att ansöka om separata tillstånd till avloppsreningsverk respektive till fabriker som avloppsreningsverket betjänar. En sådan uppdelning är möjlig bara om det finns förutsättningar att föreskriva alla villkor som är relevanta från miljösynpunkt. Regleringen i den nu överklagade domen och i domen om avloppsreningsverket uppfyller inte detta krav. Om den utredning som är föreskriven beträffande avloppsreningsverket skulle visa att det finns behov av åtgärder beträffande vissa verksamhetsspecifika substanser, är det troligt att dessa åtgärder bäst vidtas i den verksamhet där utsläppen uppkommit, det vill säga i en fabrik som betjänas av reningsverket. Sådana åtgärder kan inte föreskrivas som villkor för tillståndet till avloppsreningsverket. Förutom formella hinder, saknas i målet om avloppsreningsverket underlag för en prövning enligt 2 kap. miljöbalken av vilka åtgärder som bör krävas vid fabriken.

Det finns således ett behov av att samordna regleringen av utsläppen av verksamhetsspecifika substanser mellan å ena sidan avloppsreningsverket och å andra sidan fabrikerna. Mark- och miljööverdomstolen finner därför att frågan om vilka villkor som ska gälla för utsläpp av verksamhetsspecifika substanser till det avloppsvatten som ska renas i avloppsreningsverket bör skjutas upp även i detta mål som gäller verksamheten vid Pharmafabriken.

Detta innebär att om provotidsutredningen i målet om avloppsreningsverket visar på behov av att begränsa vissa substanser, ska Pharmafabriken enligt sitt

prövotidsuppdrag utreda om dessa substanser kan härröra från denna fabrik och vilka åtgärder som kan vara möjliga att vidta där. Prövotidsutredningen för Pharmafabriken bör redovisas samtidigt med den som föreskrivits för avloppsreningsverket.

Länsstyrelsens yrkande ska alltså bifallas. Villkorspunkten 3 i mark- och miljödomstolens dom ska kvarstå som ett slutligt villkor, men kan komma att kompletteras med ytterligare villkor efter prövotiden.

Villkor 4

Enligt praxis måste en verksamhets tillståndsvillkor ses i samband med de stränga sanktioner som följer av en överträdelse, såsom återkallelse av tillståndet och straffrättsligt ansvar. Ett villkor måste därför vara så preciserat att det kan konstateras om en överträdelse har skett och om den kan läggas till grund för sanktioner. Vidare ska behovet av villkor och deras närmare innehåll vid tillståndsgivningen bedömas utifrån den särskilda verksamhetens påverkan på människors hälsa och miljön. Detta behöver inte hindra att förhållandevis standardiserade villkor ställs för verksamheter av ett visst slag, men villkorsfrågan måste alltid prövas efter de effekter som en verksamhet med viss kemikalieanvändning får i just den omgivning som är aktuell (jfr. t.ex. NJA 2006 s. 310 och NJA 2010 s. 516).

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar att det av länsstyrelsen föreslagna villkoret innehåller hänvisning till ett antal förteckningar över ett stort antal ämnen samt några undantag beträffande vissa ämnen. Eftersom dessa förteckningar ständigt utvecklas och då anstånd kan komma att begäras hos tillsynsmyndigheten, kommer villkorets omfattning enligt domstolens bedömning bli svår att överblicka. Även undantagen lämnar utrymme för olika bedömningar. Villkoret innebär delvis en upprepning i förhållande till lagkrav och generella föreskrifter och det riskerar också att komma i konflikt med redan givna tillstånd. Det är med den nuvarande formuleringen dessutom tveksamt om villkoret kan ses som ett sådant villkor av mindre betydelse som i tillämpningen kan delegeras till tillsynsmyndigheten. Mark- och miljööverdomstolen anser att villkoret därmed inte uppfyller de krav på precisering och förutsägbarhet som krävs av ett villkor.

Länsstyrelsens yrkande i denna del ska således lämnas utan bifall.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2014-11-26

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Ulla Bergendal, tekniska rådet Anna-Lena Rosengården samt hovrättsråden Mikael Hagelroth, referent, och Malin Wik. Föredragande har varit Lina Österberg.

Rättelse/komplettering

Dom, 2013-07-25

Rättelse, 2013-08-20

Beslutat av: rådmannen Jonny Boo

I DOMSLUTET under rubriken Tillstånd ska den tillståndsgivna mängden rätteligen vara 221 ton.

Första meningen i sista stycket på sidan 6 i domen ska rätteligen ha följande lydelse: "Bolaget har inte för avsikt att fasa ut användningen av epiklorhydrin."

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-07-25
meddelad i
Växjö

Mål nr M 3209-12

SÖKANDE

Perstorp Specialty Chemicals Aktiebolag, 556247-6290
284 80 Perstorp

Ombud: Advokaten S Å-W

SAKEN

Ansökan om tillstånd enligt 9 kapitlet miljöbalken till utökad produktion av produktgruppen Iodosorb samt produkterna Zipzoc och Ametorp i Perstorps kommun, Skåne län

Avrinningsområde: 96

N: 6220900

E: 399920

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar Perstorp Specialty Chemicals AB tillstånd enligt 9 kapitlet miljöbalken att i Perstorp Pharmas verksamhet årligen tillverka produktgruppen Iodosorb samt produkterna Zipzoc och Ametop, till en sammanlagd mängd av 221 000 ton per år

Villkor

1. Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Bolaget i ansökningshandlingarna och i övrigt i målet uppgett eller åtagit sig.
2. Utsläpp till luft från tillverkningen av jod ska begränsas till högst 2 g/h och av epiklorhydrin till 2 g/h, som timmedelvärde av vardera ämnet.

Dok.Id 249161

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: MMD.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:30

3. Allt processavloppsvatten och sanitärt avloppsvatten, inklusive spill och läckage, ska ledas till och behandlas i det för Perstorps industripark gemensamma avloppsreningsverket. Förbehandling av avloppsvattnet ska ske i den omfattning som behövs för att utsläppsvillkoren för avloppsreningsverket enligt mark- och miljödomstolens dom den 25 juli 2013, eller enligt senare avgörande, ska kunna innehållas.
4. Kemiska produkter och farligt avfall ska lagras och hanteras så att spill och läckage inte förorenar omgivningen. Flytande ämnen ska förvaras inom invallning som rymmer minst den största behållarens volym. Cisterner ska vara försedda med överfyllnadsskydd. Krav på invallning gäller inte tankcontainers.
5. Kontrollprogram med föreskrifter om besiktning och kontroll såsom utsläppskontroll med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod ska finnas. Fastställande av omfattning av denna anläggningskontroll ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Kontroll av buller vid närmsta bostad ska ske med närfältsmätning och beräkning så snart det skett förändringar i verksamheten som kan bedömas medföra väsentligt ökade bullernivåer och om tillsynsmyndigheten begär det.
6. Om den tillståndsprövade verksamheten upphör ska Bolaget till länsstyrelsen inge en plan avseende omhändertagande av kemiska produkter och farligt avfall, samt återställning av platsen i ett tillfredsställande skick för att undvika att skador eller olägenheter uppstår för människors hälsa eller miljön. Planen ska inkomma senast sex månader innan verksamheten avslutas.

Godkännande av miljökonsekvensbeskrivningen

Mark- och miljödomstolen godkänner den i målet redovisade miljökonsekvensbeskrivningen.

Övrigt

Detta tillstånd ska anses ha tagits i anspråk när domen har vunnit laga kraft och ersätter då nu gällande tillstånd till verksamheten vid Perstorp Pharma.

VÄXJÖ TINGSRÄTT

DOM

M 3209-12

Mark- och miljödomstolen

Detta tillstånd begränsar inte för tillsynsmyndigheten att tillämpa 10 kapitlet miljöbalken ifråga om eventuella föroreningar i mark.

BAKGRUND

Inom Perstorps industripark i Perstorps kommun bedrivs sedan slutet av 1800-talet industriell verksamhet. Inom industriparken finns i nuläget 18 produktionsanläggningar, av vilka huvuddelen ingår i Perstorpskoncernen. Perstorpskoncernen är världsledande inom flera sektorer av specialkemimarknaden. Koncernens produkter används för en mängd olika applikationer inom bland annat färg-, kemi-, väg- och byggindustrin. Produkterna finns också i bilar, lantbruks-, förpacknings-, pappers-, textil- och elektronikprodukter.

Perstorp Specialty Chemicals AB, i fortsättningen även benämnt Bolaget och Sökanden, är ett helägt dotterbolag inom Perstorpskoncernen och Bolaget är huvudsakligen verksamt inom området polyalkoholer. Inom Bolaget finns Perstorp Pharma som legotillverkar läkemedel och medicinteknisk produkt till det brittiskbaserade företaget Smith & Nephew Ltd, som är verksamt bland annat inom avancerad sårbehandling. Perstorp Pharma legotillverkar de registrerade läkemedlen Iodosorb, Zipzoc och Ametop samt den medicintekniska produkten Cadesorb. På vissa marknader är Iodosorb medicinteknisk produkt.

Samtliga produktionsanläggningar inom Perstorps industripark är anslutna till Bolagets avloppsreningsverk.

Ansökan i detta mål avser tillstånd till en utökad produktion av Iodosorb, salvstrumpan Zipzoc och Ametop till en sammanlagd mängd av 221 000 ton per år. Iodosorb tillverkas som puder, salva och kompress. Ametop är en bedövningssalva. De stora volymerna är tillverkningen av Iodosorbsalva och salvstrumpan Zipsoc.

Produktionsökningen kommer att genomföras successivt och på sätt som redovisas i den tekniska beskrivningen.

TIDIGARE PRÖVNING

Dåvarande Koncessionsnämnden för miljöskydd lämnade i ett beslut den 13 juli 1988 Perstorp AB tillstånd till en årlig produktionskapacitet av 60 ton stärkelsegel.

Länsstyrelsen i Skåne län har i ett beslut den 23 februari 2006 med anledning av Bolagets redovisning vid översynen av IPPC-anläggningar meddelat vissa föreskrifter.

Verksamheten har anmält följande mindre ändringar:

- den 21 oktober 1992 om utbyggnad,
- den 23 maj 1997 om en ny salvgryta,
- den 17 maj 2005 om tillverkning av bedövningssalvan Ametop.

Samtliga anmälningar har godtagits av länsstyrelsen

ANSÖKAN

Yrkanden

Bolaget yrkar tillstånd enligt 9 kapitlet miljöbalken att i Perstorp Pharmas verksamhet årligen tillverka 221 ton av produktgruppen Iodosorb samt produkterna Zipzoc och Ametop, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökningshandlingarna och vad Bolaget i övrigt uppgivit i målet.

Förslag till slutliga villkor

Bolaget föreslår följande slutliga villkor för den ansökta verksamheten:

1. Om inte annat framgår av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Bolaget i ansökningshandlingarna och i övrigt i målet uppgett eller åtagit sig.

2. Utsläpp av jod och epiklorhydrin till luft från tillverkningen ska begränsas till högst 2 g jod/h och 2 g epiklorhydrin/h som timmedelvärde av vardera ämnet. Mätning ska ske två gånger per år och mätning ska fortgå under en hel tillverkningscykel.

3. Buller från verksamheten ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än följande begränsningsvärden:

50 dB(A) dagtid (kl. 07 - 18)

45 dB (A) kvällstid (kl. 18 - 22)

40 dB(A) nattetid (kl. 22 - 07)

Momentana ljud nattetid, kl. 22-07, får uppgå till 55 dB(A).

Ovan angivna begränsningsvärden ska sänkas med 5 dB(A) om bullret innehåller impulsljud eller hörbara tonkomponenter.

Begränsningsvärdena ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar för ovan angivna tidsperioder. Mätning/beräkning ska ske när tillsynsmyndigheten begär det.

4. Kemiska produkter och farligt avfall ska lagras och hanteras så att spill och läckage inte förorenar omgivningen. Flytande ämnen ska förvaras inom invallning som rymmer minst den största behållarens volym. Cisterner ska vara försedda med överfyllnadsskydd. Krav på invallning gäller inte tankcontainers.

5. Kontrollprogram med föreskrifter om besiktning och kontroll såsom utsläppskontroll med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod ska finnas. Fastställande av omfattning av denna anläggningskontroll ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

6. Om den tillståndsprövade verksamheten upphör ska Bolaget till länsstyrelsen inkomma med en plan för att återställa platsen i ett tillfredsställande skick för att undvika att skador eller olägenheter uppstår för människors hälsa eller miljön. Planen ska inkomma senast sex månader eller så snart som möjligt innan verksamheten avslutas.

Sökandens beskrivning av ansökt verksamhet i sammanfattning.*Verksamhetsbeskrivning*

Tillståndet omfattar tillverkning av stärkelsegel innehållande jod, benämnd Cadexomer Jodine. Innan 1994 var Cadexomer Jodine en slutprodukt vid Perstorp Pharma som användes som mellanprodukt vid andra produktionsanläggningar utanför Perstorp Pharma. Sedan 1994 sker produktionen av slutprodukterna puder, salva och kompress inom den egna anläggningen. Slutprodukterna går under benämningen Iodosorbprodukter.

En mindre mängd stärkelsegel tillsätts endast salvbas och benämns Cadesorb.

Därtill tillverkas salvstrumpan Zipzoc av vaselin, flytande paraffin och zinkoxid som impregneras in i en tubgas och bedövningssalvan Ametop som bereds av vatten, natriumhydroxid, kaliumfosfat, natriumklorid, förtjockare, konserveringsmedel och tetracainhydroklorid.

Utsläpp till luft från processen renas i gasreningsanläggningar på jod, etanol, toluen och epiklorhydrin. Den jodhaltiga absorptionsvätskan avleds till Bolagets avloppsreningsverk, etanolen säljs som kolkälla till ett externt avloppsreningsverk och toluen och epiklorhydrin återleds till reaktorn. Utsläppen till luft är små, d.v.s. toluen ca 1 ton per år, som kan komma att öka till 3,5 ton per år, etanol ca 5 ton per år, som kan komma att öka till 9,4 ton/år samt jod och epiklorhydrin med utsläpp av något kilo per år.

Perstorp Pharma har en anläggning som separerar toluen ur avloppsvattnet innan det tillsammans med kylvatten från vakuumpumparna och sanitärt avloppsvatten leds till avloppsreningsverket. Övrigt kylvatten och dagvatten avleds till recipienten Ybbarpsån. Det processavloppsvatten, ca 10 000 m³/år, som tillförs reningsverket innehåller bl.a. 15 ton/år av totalt organiskt kol (TOC). Dessa mängder kommer att ungefär fördubblas vid full produktion. TOC utgörs här huvudsakligen av modifierad stärkelse (dextrin) samt toluen och etanol. Utsläppet av zink har varit ca 75 kg/år.

Under provningen har utsläppet av tetracain avhandlats. Utsläppet uppstår vid rengöring av utrustning, vilket sker 2-3 gånger per månad. Bolaget har föreslagit att sända första omgången tvättvatten för extern behandling, vilket reducerar tillförseln till reningsverket. Efter utsläppet beräknas halten i recipienten minska till högst 4 µg/l, vilket är under detektionsgränsen för tetracain.

Verksamheten ger upphov till avfall. Allt avfall källsorteras. Farligt avfall utgörs i huvudsak av etanol som återanvänds inom externt kommunalt avloppsreningsverk.

Föreslagna och tänkbara miljöförbättrande åtgärder

Bolaget har för avsikt att fasa ut användningen av epiklorhydrin. Minskning av kylvattenbehovet kan ske genom förändrad kylning av vakuumpumpar. Avloppsvattnet kan filtreras före överföring till reningsverket för att minska mängden tvärbunden stärkelse. Diskning i Zipzoc-produktionen kan kartläggas för att hitta möjligheter att minska zinkutsläppet genom lokalt omhändertagande.

Miljökonsekvensbeskrivning

I den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen, MKB, redovisas konsekvenserna för omgivningen av verksamheten.

Ifråga om utsläpp till luft har Bolaget bedömt att utsläppsmängderna av flyktiga organiska ämnen, VOC, ligger långt under kraven enligt NFS 2001:11 och har liten inverkan på uppfyllandet av miljömålen. I ansökan har också beräkningar av utsläppen från transporter av råvaror och produkter gjorts. Därvid anges bl.a. att utsläppet av kväveoxider blir ca 0,17 ton/år. Bolaget bedömer att verksamheten inte innebär någon risk för att miljö kvalitetsnormer överskrids.

Avloppsvattnet har analyserats inom programmet "Kartläggning och karaktärisering av processavlopp (KKPA)" med ett flertal metoder för bedömning av nedbrytbarhet, toxicitet och påverkan på det interna reningsverket. Till sin sammansättning påverkar inte Perstorp Pharmas processavlopp den biologiska reningsprocessen negativt, men det innehåller svårnedbrytbara ämnen, bl.a. halogenerade organiska ämnen (AOX) och anges som måttligt toxiskt efter Microtoxtest. Toxiciteten ökar efter simulerad behandling i reningsverket, vilket tyder på bildande av toxiska nedbrytningsprodukter. Perstorp Pharmas processavlopp anses bidra något till påverkan av recipienten på grund av de högmolekylära, stärkelseliknande ämnen som finns i processavloppet. Dessa ämnen är svårnedbrytbara och kan till viss del passera igenom den biologiska reningsprocessen och nå recipienten.

Förekomsten av AOX kan ha samband med absorptionsvätska från våtskrubbern, där jod reagerar med hjälp av tiosulfat till jodid. Bolaget avser att undersöka om analysresultaten störs av den höga jodidhalten i absorptionsvätskan.

Den termiska belastningen är marginell och bedöms inte påverka Ybbarpsån.

Huvudsakligen sker påverkan via det behandlade avloppsvattnet i det gemensamma reningsverket, vilket avhandlas i separat tillståndsprövning, som också inbegriper frågan om de 33 prioriterade ämnena enligt ramdirektivet för vatten med dotterdirektiv.

Bullerpåverkan från Pharmas verksamhet är liten. Enligt närfältsmätning och beräkning är bullerbidraget vid bostäder 19 - 22 dB(A).

Sammanfattningsvis kan sägas att Perstorp Pharmas påverkan på omgivningen är begränsad.

Säkerhetsfrågor

Trots att verksamheten inte omfattas av varken den högre eller lägre kravnivån enligt lagen om lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, har Bolaget upprättat en säkerhetsrapport, som visar att de största riskerna rör brand och utsläpp av epiklorhydrin, brand vid lagring och hantering av etanol och toluen, hantering av giftiga ämnen (natriumborhydrid och natriumkloracetat) samt vätgas- och dammexplosioner. En rad åtgärder har vidtagits i förebyggande och skadebegränsande syfte, exempelvis övervakning av lossning av vissa kemikalier, invallningar och överfyllnadsskydd.

Kontroll

För kontroll av verksamheten finns ett kontrollprogram daterat den 29 augusti 2011 som har getts in till länsstyrelsen den 30 augusti 2011. Länsstyrelsen meddelade beslut den 6 oktober 2011.

YTTRANDEN**Länsstyrelsen i Skåne län***Vattenfrågor*

Länsstyrelsen anser att särskilda villkor endast i undantagsfall bör föreskrivas för utsläppen från en enskild fabrik till Bolagets avloppsreningsverk. Särskilda villkor kommer att föreskrivas för utsläppen till recipienten vid den pågående tillståndsprövningen av avloppsreningsverket. Dessa kommer i sin tur att vara styrande för de åtgärder varje ansluten fabrik måste vidta för att den nämnda villkoren ska kunna innehållas.

Luftfrågor

Något behov av att föreskriva särskilda villkor för utsläpp av etanol och toluen föreligger inte enligt länsstyrelsens mening. Länsstyrelsen finner att ett särskilt villkor gällanden begränsning av den mängd jod och epiklorhydrin som släpps ut till luft även fortsättningsvis kan föreskrivas i enlighet med det villkorsförslag som Bolaget lämnat i ansökan (villkorspunkt 2).

Transport-, energi- och avfallsfrågor

Behov av att föreskriva särskilda villkor utöver det allmänna villkoret föreligger inte enligt länsstyrelsens mening.

Bullerfrågor

Bullerpåverkan från nuvarande verksamhet är liten. Bullersituationen bedöms inte förändras som följd av den ökade produktionen. Länsstyrelsen godtar Bolagets villkorsförslag avseende buller (villkorspunkt 3).

Säkerhetsfrågor

Länsstyrelsen bedömer att identifierade risker i kombination med Bolagets vidtagna och planerade riskreducerande åtgärder kan accepteras.

De av Bolaget föreslagna villkoren i ansökan och i övrigt gjorda åtaganden bedöms som tillräckliga för att begränsa miljöpåverkan av fortsatt och framtida utökad verksamhet.

De allmänna hänsynsreglerna i 2 kapitlet miljöbalken uppfylls.

Länsstyrelsen har inget att erinra mot att Bolagets ansökan beviljas och att tillståndet får tas i anspråk även om domen inte vunnit laga kraft.

Söderåsens miljöförbund

Miljöförbundet har inget att erinra mot Bolagets ansökan.

DOMSKÄL**Handläggningen**

Mark- och miljödomstolen har hållit syn samt därefter med stöd av stadgandet i 22 kap. 16 § andra stycket miljöbalken avgjort målet på handlingarna.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Mark- och miljödomstolen finner att den i målet redovisade miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller de krav som uppställs i 6 kapitlet miljöbalken. Miljökonsekvensbeskrivningen ska därför godkännas.

Tillåtligheten

Enligt mark- och miljödomstolens bedömning föreligger inte något hinder mot den ansökta verksamheten med hänsyn till de bestämmelser som domstolen har att beakta vid tillåtlighetsprövningen. Tillstånd ska därför lämnas.

Villkor

Som villkor för tillståndet bör föreskrivas de villkor som föreslagits av Bolaget med följande ändringar och tillägg.

Utsläpp till luft

Den del av villkoret som närmare reglerar kontrollfrågor bör utgå och inberäknas i vad som omfattas av det särskilda villkoret om kontroll.

Avloppsvatten

Bolaget har vid prövningen av reningsverket yrkat att ingen reglering ska ske av de enskilda verksamheternas avlopp till det för industriparken gemensamma reningsverket. Mark- och miljödomstolen anser att det ändå kan behövas ett villkor för utsläpp av avloppsvatten till reningsverket. Det bör av ett sådant villkor framgå att

åtgärder för utsläppsminskning kan krävas redan vid den verksamhet där avloppsvattnet uppstår. Med tanke på eventuell förekomst av och risk för utsläpp av t.ex. AOX eller vissa läkemedelsrester bör i villkor anges att förbehandling i vissa fall kan krävas. Det kan t.ex. handla om extra tvätt av reaktorer, med omhändertagande av tvättvattnet för att avlasta reningsverket från substanser som inte kan renas effektivt och för vilka påverkan på omgivningen inte kan uteslutas. I fråga om tetracain anser domstolen att Bolaget är bundet genom det allmänna villkoret att införa sådan rutin. Det kan noteras att tvättningen kan bli effektivare med flera mindre omgångar. Någon precisering i villkor av det behövs dock inte.

Buller

Verksamheten vid Perstorp Pharma ger inte upphov till buller i omgivningen som normalt kan uppfattas som störande. Beräknad nivå vid bostäder är som högst 22-23 dB(A). Mark- och miljödomstolen finner vid sådant förhållande inte skäl att tillåta väsentligen högre buller genom att föreskriva ett särskilt standardvillkor avseende buller. Bolaget är bundet genom det allmänna villkoret att inte väsentligen avvika från vad som anges i ansökan. Kontroll kan behöva göras (närfältsmätning) vid ändringar av verksamheten, vilket bör tilläggas till det generella villkoret om kontroll.

Efterbehandling

Villkoret har gängse utformning, men bör kompletteras med krav på omkändertagande av kemiska produkter m.m. I målet har inte framkommit att marken skulle vara förorenad på sådant sätt att åtgärder behöver vidtas inom ramen för detta tillstånd, men frågan har heller inte närmare utretts i målet. Domstolen konstaterar att bestämmelserna som följer av industriemissionsdirektivet 2010/75/EU om statusrapport om föroreningsstatusen i mark och grundvatten, ännu inte måste tillämpas i detta mål, på grund av övergångsbestämmelserna till direktivet. Frågan är då öppen för tillsynsmyndigheten för fortsatt utredning, vilket bör anges i domslutet.

VÄXJÖ TINGSRÄTT

DOM

M 3209-12

Mark- och miljödomstolen

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 15 augusti 2013.

Jonny Boo

Bruno Bjärnberg

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Jonny Boo, ordförande, och tekniska rådet Bruno Bjärnberg samt de särskilda ledamöterna Pergöran Andersson och Anders Wetterling.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

M 3209-12